

Højt at flyve

Peter Mikkelsen fra DMU er vild med svævefly, der kan flyve op til 200 km/t.

► Side 3

Et tveægget sværd?

Hvad sker der med forskningen, når 40% af midlerne skal hentes i eksternt finansiering?

► Side 4-5

Troværdigheden på spil

Hvor er ministeriet i debatten om miljøets tilstand? Søren Jensen opfordrer til debat.

► Side 7

Forstå finansloven

Ministeriets finanslovs-ekspert ser på, hvad der gemmer sig bag de tal, pressen jonglerer med.

► Side 2

Kommunalreform

Nye kolleger

Når amterne nedlægges 1. januar 2007, får ministeriet nye opgaver og 4-500 nye kolleger. De fleste placeres i decentrale enheder ude i landet

Når kommunalreformen træder i kraft den 1. januar 2007, overføres nogle af amternes opgaver på miljøområdet til Miljøministeriet. Det drejer sig bl.a. om opgaver i relation til særligt forurenende virksomheder, natur- og miljøovervågning samt miljømål og vandforsyning.

Amterne har ca. 1.900 miljømedarbejdere. Heraf forventes 4-500 medarbejdere placeret i Miljøministeriet. Afdelingschef i Departementet, Nanna Krog-Meyer forklarer, at tallet er et foreløbigt skøn.

"Sammen med Finansministeriet og Amtsrådsforeningen skal vi kvalificere skønnet. Vi skal mere detaljeret se på, hvor mange medarbejdere, der skal til for og så fremover at løse opgaverne på et kvalificeret niveau. Det er vigtigt, at opgaverne normeres rigtigt," forklarer Nanna Krog-Meyer.

Decentrale enheder

For at udnytte Miljøministeriets erfaringer med at arbejde decentralt er det besluttet, at de nye kolleger skal placeres i tilknytning til Skov- og Naturstyrelsens 6 landsdelscentre, som er sammenfaldne med 6 af skovens 20 statskovdistrikter. I dag varetager de skov- og naturforvaltningsopgaver. Fremover skal de decentrale enheder principielt beskæftige sig med hele ministeriets ressort. Herudover placeres opgaver i Ringkøbing og København. Organiseringen er slet ikke lagt fast endnu.

"Regeringen har meldt ud, at godkendelse og tilsyn med særligt forurenende virksomheder placeres i Århus, Odense og Roskilde. Så det ligger fast, men ellers er der en lang række udeståender. Vi ville gerne komme al usikkerhed til livs og beskrive, hvordan det bliver, men det kan vi ikke endnu. Vi har meldt ud, at placeringen sker i tilknytning til landsdelscentrene. Med det menes kun, at de fremtidige decentrale enheder geografisk skal ligge i samme regioner, som landsdelscentrene gør i dag," siger Nanna Krog-Meyer. Hun pointerer, at enhederne skal være fagligt bæredygtige, men at menneskelige hensyn også er vigtige.

"Vi ønsker at fastholde de kvalificerede medarbejdere, der i dag er i amterne. Derfor skal de nye arbejdspladser så vidt muligt placeres, så medarbejdere ikke skal flytte fra hus og familie. Alt i alt har vi lang proces foran os, hvor der skal tages højde for både faglighed, organisation og det hele menneske."

AF BIRTHE OUGAARD

Kort nyt

Nyhedsbrev for prof miljøfolk

'Skov- og Naturstyrelsen orienterer om planlægning, naturbeskyttelse og skovpolitik'. Det er titlen på et nyt elektronisk nyhedsbrev, som er målrettet amter, kommuner og andre, der arbejder fagligt og professionelt med et eller flere af Skov- og Naturstyrelsens områder.

Første nummer var præget af, at to af styrelsens hovedlove – Skovloven og Naturbeskyttelsesloven – træder i kraft i ny og ændret form den 1. oktober. Desuden fik strukturreformen en del omtale, og resten fordeltes på habitatområder, landbrugsbyggeri, okkerbekæmpelse, husbåde m.m. Nyhedsbrevet kan ses på www.skovognatur.dk/nyheder/orientering, og her kan man også tegne abonnement.

LOT

Mød Connie

Kik forbi Højbro Plads 4 på kulturkaffen fredag den 8. oktober kl. 18-24. Tag børnene med. Hils på Connie, som tager mod på sit kontor kl. 20-22.

Kommunalreform

FOTO: JACOB DAL

Departementschef Lars Hindkjær valgte underdirektør Helle Pilsgaard som leder af projektet, ikke bare fordi hun er fagligt opdateret på de lovgivningsmæssige og administrative udgangspunkter, men også fordi hun nyder tillid i hele ministeriet og derfor kan formidle samarbejde internt ligesom hun er en dreven forhandler.

Fokus på forvaltningsgrundlag

Når kommunalreformen træder i kraft 1. januar 2007, vil alle miljømedarbejdere i stat, regioner og kommuner have adgang data m.v., som er relevante i deres arbejde. Det skal ministeriets nye projektgruppe med underdirektør Helle Pilsgaard i spidsen sørge for

"Man er tilbøjelig til at gå ud fra, at det basale forvaltningsmæssige grundlag nok ordner sig. Men det gør det ikke af sig selv," siger departementschef Lars Hindkjær om arbejdet med kommunalreformen. Derfor er det vigtigt, at Miljøministeriet er med helt fremme i arbejdet med at tilrettelægge det fremtidige forvaltningsgrundlag på natur- og miljøområdet. Et grundlag, der skal ligge klar, når reformen træder i kraft 1. januar 2007.

Adgang til data

Underdirektør Helle Pilsgaard fra Miljøstyrelsen blev den 20. september udpeget som leder af projektet. Hun fortæller, at en af de vigtigste udfordringer er at få styr på anvendelsen af data.

"I dag har amterne formentlig forskellige IT-systemer og forskellige måder at systematisere data på. Når de 14 amter erstattes af 5 regioner, skal data kunne anvendes i den daglige sagsbehandling på samme effektive måde som i dag. En inspirationskilde kan være den miljøportal, som amterne er ved at opbygge, og hvor alle amter gemmer data på jord, grundvand og overfladevand i en fælles database," forklarer Helle Pilsgaard.

Det digitale sagsflow og samspil med ESDH er også en del af visionen. Herudover vil hun ikke gå mere i detaljer med de konkrete planer. Og det er der en god grund til – på dagen for interviewet er det kun fire dage siden, hun fik opgaven.

KL og ARF støtter arbejdet

Departementschef Lars Hindkjær medgiver, at omfanget af opgaven knapt er skitseret endnu. Idéen til opgaven kom på et bestyrelsesmøde for den digitale taskforce, der

har det overordnede opsyn med digital forvaltning.

"Vi ved, at amterne skal aflevere natur- og miljøopgaver, som ministeriet og kommunerne skal overtage. I den situation synes jeg, det er naturligt, at ministeriet sammen med KL og ARF (Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen) går ind og ser på, hvordan data- og forvaltningsgrundlaget bedst kan tilrettelægges. Jeg fornemmer en god fælles forståelse for opgaven, og vi er enige om, at denne her 'afleveringsforretning' fra amterne kan optimeres, hvis stat, amter og kommuner har en fortrolighed med hinanden," fortæller Lars Hindkjær.

Arbejdet med forvaltningsgrundlaget forankres i Center for Koncernforvaltning, som har det overordnede ansvar for koncernmålet om digital forvaltning. Men der vil være tæt samspil med departementet, som har det overordnede ansvar for at koordinere ministeriets arbejde med implementering af kommunalreformen.

Deadline i december

Helle Pilsgaard er i gang med en besøgsrunde til direktoraterne i alle ministeriets institutioner for at få afklaret forventninger, faglige udfordringer og ressourcspørgsmål.

"Der er en utrolig god opbakning til arbejdet hele vejen rundt. Det er vigtigt, for jeg er i en afklaringsfase, hvor jeg skal finde ud af, hvordan opgaven bedst kan løse. Da én kvinde ikke gør det alene, skal jeg hurtigst muligt have lavet en projektorganisering. I samspil med direktoraterne skal jeg snarest muligt have samlet en gruppe medarbejdere, der er gode til at analysere, formidle, forhandle, koordinere og få ting til at glide. Udover den faste projektgruppe skal jeg have etableret et netværk af dygtige, faglige eks-

Lars Hindkjær og Helle Pilsgaard drøfter udfordringer og perspektiver i arbejdet med kommunalreformen

perter fra ministeriet, som projektgruppen kan trække på, ligesom vi skal bruge eksternt konsulentbistand," forklarer Helle Pilsgaard.

Når besøgsrunden i ministeriet er slut, er det afgørende for Helle Pilsgaard at få en god dialog med KL's og ARF's ledelse og dernæst at få gode kontakter til tekniske chefer i amter og kommuner.

Arbejdet er her i startfasen målrettet deadline først i december, hvor bestyrelsen for den digitale task force skal præsenteres for en handlings- og tidsplan for arbejdet. Og mere overordnet er fokus på succeskriteriet om, at forvaltningsgrundlaget er på plads og fungerer den 1. januar 2007.

På sigt ser Helle Pilsgaard en mulighed for at nytænke måden, data organiseres på. Hun uddyber således:

"I dag sender kommuner data til amtet, der bearbejder data og videresender til statens fagdatacentre, som bearbejder indenfor deres rammer. Måske kan man i stedet lagre alle data ét sted, hvor både kommuner, regioner og stat kan hente de data, de har brug for."

AF BIRTHE OUGAARD

"Ja tak til ekstern finansiering, men kun i et omfang, så institutionen ikke mister fokus"

MARTIN GHISLER, DIREKTØR PÅ GEUS

Ekstern finansiering – en god mulighed

Miljøministeriet har forskellige typer af indtægter, fra gebyrer over tilskud til bidrag fra forskningsråd m.v. Mange af indtægterne og deres størrelse har ministeriets medarbejdere ingen indflydelse på. Men det har de i forskningsinstitutionerne – DMU og GEUS, hvor knap halvdelen af pengene til at finansiere aktiviteterne hentes uden for ministeriets rammer.

"Det er jo selvskabte plager", siges det ofte fra den del af den offentlige sektor, hvor hele aktiviteten finansieres over finansloven. "Hvorfor tilpasser I ikke jeres personalets størrelse til den bevilling, politikerne nu engang har afsat til jer?"

Det er korrekt. Den vej er mulig. Så skulle vi ned under halv størrelse i forhold til nu og løse tilsvarende færre opgaver. Men ét er teori – et andet praksis. Det viser de sidste års erfaringer i hele ministeriet. Bevillingerne er reduceret kraftigt, personalet tilsvarende. Men politikerne forventer/forlanger stadig, at den samme opgavemængde eller mere løses af institutionerne.

I den situation er det en fordel at have mulighed for at afbøde en del af virkningerne af nedskæringerne ved ekstern indtjening. Og hvis det ikke tager overhånd, er muligheden endda forbundet med visse fordele:

På forskningsområdet testes kvaliteten ved åben konkurrence. Både hvad angår midler fra forskningsfonde og forskningsråd samt programforskning (SMP og EFP). I forhold til erhvervslivet kan vores viden nyttiggøres gennem rådgivningsopgaver, ligeledes i konkurrence. Det er imidlertid kun muligt, hvis vores viden er relevant.

Vores internationale kollegainstitutioner ser med misundelse på vores system og de frihedsgrader, det giver. Uden muligheden for ekstern finansiering ville GEUS ikke kunne løse de opgaver, samfundet forventer af os. Med bidragene udefra har vi over en årrække mulighed for at tilpasse vores stabsstørrelse og bredden i ekspertisen mere hensigtsmæssigt, end hvis vi udelukkende var afhængige af skiftende regeringers finanslove.

Bagsiden af medaljen kender vi alle: utryghed i ansættelsen, hurtigt skiftende arbejdsopgaver, større og større arbejdspress m.v. Men det lever en stor del af vore kolleger i ministeriet så sandelig også med – uden ekstern finansiering.

Så alt i alt – ja tak til ekstern finansiering, men kun i et omfang, så institutionen ikke mister fokus på det, den er sat i verden for.

<MEGAFONEN 5 · oktober 2004

Megafonen er et internt blad for Miljøministeriets medarbejdere. Næste blad udkommer den 10. december 2004. Endelig deadline for bidrag er tirsdag den 23. november 2004.

Redaktion:
Peter Pouplier (ansv.), Birthe Ougaard og Nanna Teckemeier, Departementet, Koncernområdet
Redaktionens adresse:
Miljøministeriet, 2. kontor,
Højbro Plads 4
1200 København K
Telefon 3392 7600
E-mail: megafon@mim.dk

Oplag: 2.600 eksemplarer
Layout: Ribergård & Munk
Repro og Tryk: Schultz
Grafisk, ISO 14001 miljøcertificeret, ISO 9001 kvalitetscertificeret, FSC certificeret april 2002. Papir: Cyklus Print (100% genbrug)

Redaktionskomitéen modtager gerne bidrag, debatindlæg og gode ideer til kommende artikler.

Redaktionskomite:
Departementet:
Birthe Ougaard (BOU),
Marianne Lønstrup Nygaard (ML)
og Nanna Teckemeier (XNTE)
Miljøstyrelsen:
Tine Uldahl Lund (TUL)
Danmarks og Grønlands
Geologiske Undersøgelse:
Henrik Højmark Thomsen (HHT)
Skov og Naturstyrelsen:
Lotte Barfod (LOT)
Center for Koncernforvaltning:
Lene Magnor (LSM)
Danmarks Miljøundersøgelser:
Kirsten Rydahl (KRY)
Kort & Matrikelstyrelsen:
Dorthe Kristiansen (DOK)

Grænseinspektion

KMS tjekker landegrænsen

Granitgrænsestenen der med sin placering i kanten af en markvej ofte bliver påkørt af landbrugsmaskiner.

Løsningen bliver, at et grænsemærke bliver lagt ned i vejen i stedet.

Grænsen bliver trukket op både til lands og til vands, når grænseinspektionen ser nærmere på den 67 kilometer lange streg, der skiller Danmark og Tyskland

Grænsen mellem Danmark og Tyskland ligger fast, og det har den gjort siden 1920. Men hvert 10. år holdes en officiel dansk-tysk grænsebesigtigelse. Den har til formål at kontrollere, at grænsemærkerne mellem de to lande er i orden, og tage stilling til forbedringer, hvis det viser sig at være nødvendigt.

Grænseinspektionen sker på baggrund af en dansk-tysk statstraktat fra 1922 "angående Vedligeholdelsen af Grænselinien mellem de to Lande og de denne betegnende Grænsemærker". Besigtigelsen fandt første gang sted i 1924.

To dage til lands og vands

Besigtigelsen i år strakte sig over to dage i august. Første dag vedrørte markeringerne af søgrænsen i Flensborg Fjord, mens den anden dag handlede om markeringerne af den 67 km lange landegrænse. Men det er selvfølgelig ikke muligt på to dage at besigtige og kontrollere alle 280 grænsepunkter, der består af store granitsten eller egetræspæle.

Stiftamtmanden i Sønderjyllands amt er den ansvarlige myndighed på dansk side, men i praksis er Kort & Matrikelstyrelsen i samarbejde med de tyske matrikelmyndigheder hovedaktører i det store arbejde, der går forud.

I sidste ende bliver det indstillet til stiftamtmanden og dennes tyske kolleger, hvilke punkter der er af interesse at besigtige og kræver grænsekommissionens stillingtagen.

Grænsemærker flyttes

Langs landegrænsen besigtigede man bl.a. grænsesten nr. 259, der med en placering i kanten af en markvej ofte bliver påkørt af landbrugsmaskiner. Løsningen her bliver, at grænsemærket lægges ned i vejen.

På Flensborg fjord vil tre mærker på land blive gjort mere synlige. Foran en mølle, der markerer en af grænselinierne, er en skov "vokset op". Kommissionen blev her enige om at rejse en ekstra grænsebåke på stranden.

Det faglige samarbejde gennem næsten et års forberedelse giver anledning til at få afklaret en del løse ender. De to dages samvær giver et godt grundlag for et ubureaukratisk samarbejde det følgende årti.

AF DORTHE KRISTIANSEN

Økonomi

Finanslovens tørre tal

Pressens spalter har indeholdt skrivelser om Miljøministeriets pengepung. Megafonen har bedt ministeriets finanslovseksperter Kjeld Jensen om at forklare de tal, pressen jonglerer med

Pressen har brugt en del spaltepålysninger på at skrive om Miljøministeriets økonomi. Man har bl.a. kunnet læse, at ministeriet fik ekstra penge ved ministerskiftet og senest, at ministeren har fået en garanti mod beskæring af budgettet i 2006.

Men hvad gemmer sig bag de tal, pressen jonglerer med? Og er finansloven overhovedet til at gennemskue for almindelige dødelige som journalister og medarbejdere?

Ministeriets finanslovseksperter, chefkonsulent i departementet Kjeld Jensen, er nok den person, der har det største overblik og mest detaljerede kendskab til § 23 i Finansloven, der er den paragraf i finansloven, som handler om Miljøministeriet. Sådan har hvert ministerium sin egen paragraf. I forslag til finanslov 05 består § 23 af 100 tæt talsspækkede sider. Megafonen har bedt Kjeld Jensen kommentere ministeriets økonomiske virkelighed med udgangspunkt i de ting, pressen har skrevet.

Pressen skrev: Ministeriet fik ekstra 200 mio kr. ved ministerskifte?

"Man kan sige, at Skov- og Naturstyrelsen får 200 mio kr ekstra til styrkelse af naturindsatsen over fire år, fordelt med 50 mio. kr. om året i perioden 2005-2008. Heraf kommer 17 mio. kr. fra tilskudsordningen til privat skovrejsning, hvor forbruget de seneste to år har været betydeligt mindre end bevillingen. 88 mio. kr. er forventet medfinansiering fra EU til konkrete initiativer, 35 mio

kommer fra Finansministeriet, og de sidste 60 mio. kr. kommer fra ministeriets reserve til højt prioriterede regeringsinitiativer. Det er sådan, at alle ministerier skal lægge 2 procent i en reserveboks hvert år. Penge, der er forbeholdt højt prioriterede regeringsinitiativer i eller udenfor ministeriets område. For vores vedkommende er det godt 20 mio kr. om året."

Pressen skrev: Miljøministeriet skal spare 54 mio kr. i 2005?

"Miljøministeriets samlede ordinære bevilling er i forslag til finanslov 2005 på små 1,4 milliarder kroner. Beløbet omfatter driftsudgifter, tilskud og anlægsudgifter, men ikke udgifter til international miljøbistand. I forhold til 2004 er der tale om et fald på knap 65 millioner kroner. Heraf vedrører et beløb på 11 millioner kroner overførsel af geodætisk forskning fra KMS til Dansk Rumcenter under Videnskabsministeriet. Hvis man ser bort fra disse penge, er bevillingen faldet med 54 millioner kroner. Det svarer til 3,8 procent."

Pressen skrev: Miljøministeriet skal reducere med yderligere 220 årsværk frem til 2008?

"Fra 2004 til 2005 forventes et fald i Miljøministeriets årsværksforbrug på 93 årsværk. Fra 2004 til 2008 vil årsværksforbruget falde med i alt ca. 220 årsværk, hvilket svarer til godt 8 procent. Faldet skyldes hovedsagelig de reduktioner i budgettet, som blev lagt i for-

Selv en finanslovseksperter kan have svært ved at gennemskue alle mellemregninger i finansloven

bindelse med regeringsskiftet i november 2001. Det er således reduktioner, som har været kendt i 3 år, og som de enkelte institutioner og ministeriet som helhed har taget højde for. Reduktionen kan i de kommende år klares ved naturlig afgang, og ingen forventer derfor yderligere afskedigelser."

Pressen skrev: Siden 2001 har VK fjernet en milliard kroner fra miljøet.

"Man kan opgøre tilpasninger på mange måder. Hvis man ser på den akkumulerede tilpasning (besparelse) af ministeriets totale bevilling fra 2001 til 2005 udgør den ikke 1, men 3,5 milliarder. Det omfatter f.eks. ændringer i bevillinger til international miljøbistand og statslig erhvervelse af CO2-kreditter. Men hvis man overordnet ser på, om Miljøministeriet har sparet mere end andre ministerier, mener jeg, det er svært at gennem-

skue. Under den tidligere regering blev alle ministerier pålagt en besparelse på 2 procent om året. Da den nye regering kom til, blev der lagt yderligere 1, 3, 5 og 7 procent besparelser på statsadministrationens budgetter i årene 2002 - 2005. Før i tiden kom Miljøministeriet som regel med i en finanslovsaftale om flere penge til miljøet, men ministeriet har ikke siden 2001 fået ekstra penge ved finanslovsforhandlingerne."

Pressen skrev: Connie har fået budgetgaranti for 2006?

"Regeringen har besluttet, at der ikke sker et fald i Miljøministeriets bevilling fra 2005 til 2006. Som tallene er i dag, er der et rammefald på 24 mio. kr. fra 2005 til 2006. I øvrigt er det aftalt, at reserven til højt prioriterede regeringsinitiativer bliver i Miljøministeriet og kan bruges til projekter på miljøområdet."

AF BIRTHE OUGAARD

MICHAEL CHRISTIANSEN,
SKOV- OG NATURSTYRELSEN,
DJØF-TILLIDSREPRÆSENTANT,
MED I MINISTERIETS
DJØF-FÆLLESKLUB

Opfordring til generalister: flyt jer

Hvad er djøf-fælles-klubben?

Djøf-fællesklubben består af djøfklub-bestyrelserne i de enkelte institutioner. Vi mødes 4-6 gange om året. I starten af september var vi på et 1-dages seminar, hvor vi kom i dybden med problemstillinger, koordinerede holdninger på tværs af ministeriet og udvekslede erfaringer. F.eks. om rokeringsordningen.

Fungerer rokeringsordningen tilfredsstillende?

Helt grundlæggende bakker djøf-fællesklubben op om rokeringsordningen, fordi vi ved at flytte os bibeholder vores generalistprægede kompetencer. Vi ser gerne, at folk flytter sig på tværs af institutioner. Både fordi det kitter ministeriet sammen, og fordi det giver alsidige erfaringer og bred viden om arbejdsopgaver indenfor miljøområdet.

Flytter folk sig ikke nok i dag?

I kølvandet på de kraftige nedskæringer har vi mærket en frygt for at flytte til en ny institution. En frygt for at stå yderst på planken. Det er en naturlig frygt, men der er ingen grund til at være nervøse, for der er ingen tegn på en ny nedskæringsrunde. Vi vil opfordre alle djøffere til at holde sig orienteret om stillingsopslag og være åbne overfor at rokere – også til en anden institution.

Hvad kan/bør ledelsen gøre for at støtte rokering?

Ledelsen – cheferne – skal bakke rokeringsordningen op og se positivt på folk, der rokerer. F.eks. i form af tillæg for mobilitet. Og vi forventer, at departementets repræsentant i placeringsudvalget har et bredere udsyn end den enkelte fagchef, som ser snævert på behovet i eget kontor og helst vil have en specialist, der kan gå direkte ind og løse opgaver fra dag et. Departementets opgave er at sikre, at uddannelsesaspektet i rokeringsordningen tilgodeses. Man skal ikke altid vælge en med spidskompetencer. Og så skal ledelsen opmuntre folk, der gerne vil rokere til en anden institution.

Hvad er jeres bekymring i forhold til generalistordningen?

Ud over tilsanding ønsker vi ikke, at der kommer folk ind ad bagdøren, dvs. vikarer, som ifølge et EU direktiv har ret til at søge på interne stillingsopslag. Vi foretrækker faste stillinger frem for vikarer. Når der er et generelt stillingsopslag, synes vi, man skal ansætte et par ekstra generalister, som kan varetage vikariater, indtil de får en fast placering.

Hvilke andre emner er I optaget af?

Grænsedragningen mellem CFK og institutionerne. CFK skal på sigt udarbejde forskellige fælles personalepolitikker. Her er det vigtigt at fastholde kompetencen i de lokale samarbejdsudvalg. Der skal ske en reel forelæggelse af politikforslag i de lokale samarbejdsudvalg, for det er ikke CFK, der bestemmer. Vi er også opmærksomme på det psykiske arbejdsmiljø og kompetenceudvikling i øvrigt.

AF BIRTHE OUGAARD

Kolleganyt er et synspunkt fra forskellige SU-næstformænd og tillidsrepræsentanter.

Kort nyt

Forsknings- og Strategiudvalget

I august besluttede Koncernledelsen, at styringskæden skulle revideres. Revisionen betyder bl.a., at Vicedirektørkredsen har ændret navn til Miljøministeriets Interne Forsknings- og Strategiudvalg. Udvalget består af en afdelingschef fra Departementet og en vicedirektør fra MST, SNS, KMS, DMU og GEUS. Udvalgets opgaver er

- at sikre at ministeriets faglige og indholdsmæssige prioriteringer koordineres
 - at arbejde for at styrke Miljøministeriets videngrundlag
 - at udvikle og vedligeholde forskningsfaglige informationssystemer
 - at drøfte mål- og resultatstyringen
 - at varetage ad hoc opgaver pålagt af ministeriets ledelse
- Udvalget holdt sit første møde den 27. september, hvor man bl.a. havde en indledende drøftelse af, hvordan udvalget skal arbejde samt den første præsentation af "oversigt over kommende rapporter". Udvalgets mødemateriale kan ses på det fælles intranet under mødefora.

AF BIRTHE OUGAARD

Jeg er meget tålmodig af natur. Og sådan stille og rolig, så denne her sport passer fint til mig. Jeg kan lide at være ude en hel dag og mærke vinden. Det er meget afstressende, siger Peter Mikkelsen, der til daglig arbejder som systemudvikler på DMU i Roskilde.

Blå himmel og blomkålskyer

Vejret er altafgørende, når man som Peter Mikkelsen fra DMU er bidt af modelsvævefly. Det første han læser i avisen er vejrudsigten, og er den god, så pakker han flyveren i bilen. Hobbyen bringer ham vidt omkring – senest til VM i Canada

PORTRÆT

Til hvert nummer af Megafonen interviewer vi en medarbejder i ministeriet. Hvis du har et forslag til hvem vi skal snakke med til næste nummer, så send en mail til megafon@mim.dk.

Blå himmel og blomkålskyer er det bedste flyvevejr. Sådan sagde Peter Mikkelsen fra DMU, da vi aftalte at mødes til interview på en græsmark uden for landsbyen Risby, nord for Albertslund. Og vindstyrken skal helst være 2-3 m/sek. Men denne smukke klare efterårsdag i september rusker vinden med 10 m/sek. Svæveflyveren, der har et vingefang på 3,5 meter, vejer ca. 2,2 kg og koster ca. 5.000 kr., kommer ikke op flyve.

"Den kan godt komme i luften, men risikoen for, at vingerne vil knække er stor. De er lavet af glas- og kulfiber og er rimeligt stærke, men de kan ikke klare sådan et vejr. Så jeg kan desværre ikke vise, hvordan man flyver," siger Peter Mikkelsen beklagende.

Lærte at flyve på en weekend

Peter Mikkelsen er vokset op tæt ved en flyveklub i Århus. I årevis havde han med voksende fascination kikket på de fjernstyrede modelfly i luften. Men det var først, da han fyldte 15 år og ikke længere syntes, det var interessant at drøne rundt på udborede knallerter med kammeraterne, at han gik ind på den anden side af hegnet til klubben. Med sig havde han et splinternyt modelsvævefly til 1.000 kr. Købt for egne lomme penge. En af de gamle, garvede flyentusiaster tog ham under sine vinger og lærte ham at flyve.

"Jeg troede ikke, det var så nemt. Men på en weekend havde jeg lært at sætte et modelsvævefly op, at kontrollere det i luften og lande nogenlunde sikkert. Siden har det været min hobby. For mig er det en naturlig del af mit liv at flyve med modelsvævefly. Jeg tænker ikke så meget over det – eller over hvorfor. Det er bare

sådan," smiler Peter Mikkelsen, der i dag er 38 år.

En rigtig mandesport

Vejrudsigten er det første Peter Mikkelsen læser, når han åbner avisen eller går på nettet. I sæsonen, der løber fra april til september flyver han gerne to gange om ugen. Enten på naboens græsmark på Falster, på Skov- og Naturstyrelsens græsmark ved Risby, hvor vennerne mødes og flyver eller i den gamle klub i Århus.

"Jeg planlægger min tid efter vejrudsigten. Hvis jeg kan se, at det bliver flyvevejr en bestemt dag i ugen, indretter jeg mig efter det. Hvis jeg ikke har fløjet i 14 dage i træk, trænger jeg til at komme afsted. Jeg er vel lidt afhængig."

Ud over glæden ved at være i naturen, er det også fællesskabet og oplevelserne, der trækker. De fleste som flyver modelsvævefly herhjemme kender hinanden. Og det er en rigtig mandesport.

"Der er næsten ingen piger, der dyrker det, men de få der er, er til gengæld rigtig gode. Min egen kæreste interesserer sig ikke for modelsvævefly. Til gengæld går hun op i linedance, og det får hun lov at have i fred for mig."

Termik er det vigtigste

At dyrke modelsvævefly skærper ens sanser, når man er i naturen. Man får en fornemmelse for vind og vejr, som hænger nøje sammen med termik. For når man flyver med svævefly, handler det om at finde termik. Termik er den opdrift, der holder svæveflyene i luften.

"Solen varmer jorden op, og jorden afgiver varmen til luften. Den varme luft udvider sig og stiger til vejrs. Det gælder om at finde de her søjler – eller termikbobler – af varm luft. Det kan være det lyder lidt nørdet, men jeg tager mig selv i at tænke – nå, der var termik, hvis jeg f.eks. kører i bil og ser en rovfugl kurve i luften eller nogle svaler i flok et bestemt sted."

Også teknikken er en del af fascinationen. Et fly kan trækkes op på forskellige måder.

"Hvis man træner selv, bruger man en nylonline, som er 150-200 meter lang. Linnen gøres fast til jorden, og så tager man flyet og går væk, til linie er fuldstændig spændt. Man slipper flyet, og i løbet af 6-8 sekunder går flyet lodret op i luften til ca. 100 meters højde. Til konkurrencer trækkes den op af 2 løbere, så her handler det om at samarbejde," forklarer Peter Mikkelsen. Der sidder en radiomodtager i flyverens næse, og i fjernstyringen – en lille kasse på 30 x 30 cm, som man kan have i en snor om halsen – sidder 2 styrepinde, som man styrer flyveren med.

VM i Canada

Et fly, som dykker, kan skyde en fart på 200 km i timen. Men det er ikke fart, det handler om.

Til konkurrencer gælder det om at holde flyet svævende i nøjagtig 10 minutter og lande flyet på landingsmærket. Man får point for hvert sekund, man holder flyet i luften. Hvis man går over de 10 minutter eller lander for langt fra landingsmærket, mister man alle point og bliver diskvalificeret.

"Hver enkelt opsætning af fly skal være perfekt. Hvis man dummer sig, er man ude," fortæller Peter Mikkelsen. I august deltog han i VM i Canada sammen med to andre danskere. Med en placering som nr. 43 ud af 60 gik det ikke så godt, som han havde håbet.

"Det første fly styrtede i jorden p.g.a. radioforstyrrelser. Det næste fly smadrede, fordi linen var for stram, og hele situationen var lidt stresset. Det tredje og sidste fly var nok til at sikre en 43. plads. Men det er lige meget, for det er fællesskabet, samarbejdet og hyggen, der er vigtigst. Jeg har vundet DM to gange og deltaget i VM to gange, og jeg bliver ikke sur, hvis jeg taber. Jeg flyver mest for sjov."

Læs mere om modelsvævefly på www.f3j.dk

AF BIRTHE OUGAARD

Kompetenceudvikling

Forskere skal lære at sælge

På GEUS skal forskerne klædes bedre på til rollen som sælgere af GEUS' ydelser. Det skal et kursusforløb i 2005 sørge for

"En ting er, at du har en god ide. Men hvis du ikke kan forklare den for andre end eksperter, så får du ingen forskningspenge."

Så kort formulerer seniorforsker Carsten Suhr Jacobsen den udfordring, forskerne står over for, når de skal ud at sælge GEUS til eksterne aftagere. Men det er ikke altid let at få sænket lix-tallet eller lagt beskedenheden på hylden, når en forsker pludselig bliver sælger.

Derfor er GEUS gået sammen med Dansk Jordbrugsforskning (DJF) om et stort kompetenceudviklingsprojekt, der skal løbe af stabelen næste år. Projektet fokuserer på tre hovedområder: undervisning, kommunikation og innovation.

Vil lære ansøgningstricks

Flertallet af forskerne på GEUS hilser projektet velkommen.

"Hvis jeg kigger rundt i gruppen, så synes jeg, at de fleste er meget lydhøre for, at det er udmærket at få nogle bredere kompetencer. Fordi du én gang er blevet forsker, er det jo ikke sikkert, at du bliver ved med at være det. Og hvis du skal ud at søge et andet job, er det godt at have nogle generelle kompetencer," siger Carsten Suhr Jacobsen.

Han har, siden han blev ansat i geokemisk afdeling i 1996, søgt støtte til masser af projekter.

"Der bruges meget tid til at skaffe forskningsmidler, især hvis det er små midler. Det gælder om at gå efter de store puljer. Og så skal man stole på, at de ydelser, man sælger, har en værdi, og sørge for at få det ind, som det reelt koster. Med hensyn til ansøgninger, så tror jeg, at der er nogle tricks og formuleringer, der får folk til at standse op og læse din ansøgning, og dem kunne vi også have godt af at lære," siger Carsten Suhr Jacobsen. Han er selv del af en fokusgruppe, der skal hjælpe med at finde frem til de konkrete emner, som kompetencekurserne skal fokusere på.

Innovation og kreativitet

Marianne Thorsen er personaleansvarlig på GEUS og har været med til at udvikle projektet, som SCKK (Statens Center for Kompetence- og Kvalitetsudvikling) har bevilget knap en million kroner til. Hun mener, at ud over at kunne skrive en god ansøgning eller lave et godt tilbud til en rekvirent, så handler det om at tænke kreativt og utraditionelt i udnyttelsen af forskningen. Derfor er området innovation vigtigt at få dyrket i forbindelse med ekstern finansiering.

"Nu har vi for eksempel lige afleveret en rapport om koncept for udpegning af områder, som er særligt følsomme over for pesticider. Vi har indsamlet millioner af data, og der ligger sikkert masser af guld imellem. Det kunne være, de oplysninger kunne bruges i andre sammenhænge, som måske slet ikke har noget med pesticider at gøre," siger Marianne Thorsen.

Projektet, hvis fulde navn er "Strategisk kompetenceudvikling i sektorforskningsinstitutioner", er det første af sin art i Danmark, og skal kunne bruges som model for kompetenceudviklingen på andre sektorforskningsinstitutioner i Danmark.

AF NANNA TECKEMEIER

Forskning

Ekstern finansiering – et tveægget sværd

Forskerne bliver holdt til ilden, når midlerne skal hentes udefra. Men der er også viden, som ligger ubrugt hen, når markedet bestemmer

Forskerne på DMU og GEUS er i fuld gang med at skifte fløjlsbukser og tykke rapporter ud med jakkesæt og power point præsentationer. I takt med at de offentlige bevillinger til forskning i miljø bliver skåret, skal der hentes flere midler udefra. Og det stiller nye krav til forskerne. Ud over at levere forskning af høj kvalitet skal de skrive internationale ansøgninger, være gode til at få øje på de kommercielle muligheder i

forskningen og markedsføre den overfor bl.a. private virksomheder.

Men hvad betyder det for forskningen, at den eksterne finansiering øges? Megafonen har talt med statsgeolog Erik Thomsen fra GEUS og forskningschef Hans Løkke fra DMU om de to institutioners erfaringer med ekstern finansiering.

AF FREELANCEJOURNALIST ANNE TORTZEN

Kommercielle opgaver giver bedre rådgivning

Udfordringen er at få plads til udvikling og fordybelse

Erik Thomsen, statsgeolog og leder af reservoirgeologisk afdeling i GEUS, har netop sidet på skolebænken igen – for at lære markedsføring. De kommende år skal GEUS nemlig blive endnu bedre til at sælge ydelser til olieindustrien, og det kræver professionel planlægning og markedsføring. Han mener ikke, at udviklingen er ensidigt negativ.

"Det er en positiv udfordring, at vi skal gøre os attraktive for industrien. Det er et mål på, om vi er gode nok. De kommercielle opgaver giver os et bedre overblik og gør os bedre rustet til at rådgive myndighederne," understreger han.

Og han oplever, at de eksterne projekter er med til at give medarbejderne større arbejdsglæde.

"Nogle har talent for at sælge, andre har ikke. Her bruger vi frivillighedsprincippet. Og medarbejderne er meget engagerede. Det er en meget stor tilfredsstillelse for dem at se, at deres viden kan nyttiggøres," siger han.

Et tveægget sværd

Men samtidig er de kommercielle opgaver et tveægget sværd, for industrien har som regel kortsigtede behov, fortæller statsgeologen. Derfor er GEUS' ledelse bevidst om at få institutionens egne stra-

tegier og udviklingsbehov til at gå op i en højere enhed med de kommercielle kunders interesser. Og GEUS handler ikke med hvem som helst, men satser på via medarbejdernes netværk at opbygge et tillidsforhold til de udviklingsorienterede kunder.

"Der er stor forskel på olieselskaberne.

Nogle vil kun have bestemte ydelser. Andre er interesserede i at gå nye veje og kan se, at vi har kompetencer, som de ikke kan få andre steder," siger Erik Thomsen. Han erkender samtidig, at forskning, som er økonomisk afhængig af olieindustrien, er sårbar.

"Det er en branche, der er meget

konjunkturfølsom. Det er ofte de mindre virksomheder, vi satser på – og hvis de bliver opslugt af en større, må vi starte forfra igen," siger han.

Viden bliver ikke udnyttet

Erik Thomsen peger på, at efter at de offentlige forskningsmidler på olie- og gasområdet er forsvundet, bliver GEUS' enestående viden om kridtlagene som reservoir for olie ikke udnyttet og udviklet optimalt. Faren er, mener han, at der kan blive for lidt plads til udvikling og fordybelse.

"Det, der bekymrer mig mest, er risikoen for, at der sker en udtynding af vores faglige kompetencer. Det er vigtigt, at vi bliver ved med at være i besiddelse af frontviden," slutter Erik Thomsen.

en for mange medarbejdere i ministeriet. Læs om fordele og ulemper, og om finansiering gennem samarbejde og erfaringer fra et konkret projekt.

egget sværd

Konkurrencen holder os til ilden

Men den sætter også medarbejderne under psykisk pres, fortæller forskningschef Hans Løkke fra DMU

DMU har tidligere søgt mange forskningsmidler fra de nationale strategiske miljøforskningsprogrammer. Nu, hvor disse midler er beskåret kraftigt, henter DMU flere forskningsmidler fra EU-programmer og opgaver for den internationale industri.

"Mange medarbejdere i DMU har været vant til at arbejde på denne måde i mange år. Og mange er gode til det. Men det koster – specielt de sidste par år har medarbejderne mærket et psykisk pres, når de forgeses ser sig om efter penge til relevante forskningsprojekter," siger Hans Løkke, forskningschef i Afdelingen for Terrestrisk Økologi i DMU. Samtidig oplever han, at konkurrencen får alle til at gøre sig en særlig anstrengelse, så forskningen ikke kommer til at hvile på en sovepude.

Store EU-projekter

Forskningschefen mener ikke, det er rent spild af forskernes tid at sætte dem til at skrive ansøgninger.

"Det giver et godt overblik og en indsigt at udarbejde en ansøgning – og nogen gang får man også et værdifuldt netværk. Selvom man ikke får pengene hjem, er arbejdet ikke spildt, for man har stadig de gennemarbejdede idéer og må tænke over, hvor man så kan få dem finansieret," påpeger han.

Gennem de sidste år er det lykkedes DMU at udvikle stor erfaring med at søge og styre store EU-projekter. Og statistikken viser, at hver anden ansøgning til EU giver resultat. I Hans Løkkes afdeling er strategien at sprede aktiviteterne på så mange forskellige kunder som muligt – så er sårbarheden mindst. Det er

Det giver et godt overblik og en indsigt at udarbejde en ansøgning – og nogen gang får man også et værdifuldt netværk.

HANS LØKKE

institutionens og de enkelte afdelings faglige strategi, der bestemmer, hvilke midler, man skal gå efter. Og det kræver omtanke at balancere i rollen som rådgiver for ministeriet og samtidig løse opgaver for den private industri.

Opgaver giver ny viden

"Da DMU lavede en afprøvning af stoffet LAS for den internationale industri, kunne vi ikke samtidig være rådgiver for Miljøstyrelsen på netop dette område. Til gengæld gav projektet os en masse viden, som blev publiceret åbent og dermed også kom styrelsen til gode," fortæller Hans Løkke.

Risikoen ved mere ekstern finansiering er, at der kan være forskningsområder, som det er svært at finde midler til. Fra sit eget felt nævner Hans Løkke risikovurdering af genmodificerede planter som et eksempel. Interessen for forskning i risikovurdering har været meget lille i Danmark, og den er ikke blevet opvejet fuldt ud af kontrakter med industrien og EU.

"Vi kunne have udrettet langt mere, hvis der havde været større interesse for området i Danmark," slutter Hans Løkke.

Hvor kommer pengene fra?

GEUS

Ca. 40% af GEUS' omsætning i 2003 på i alt 223 mio. kr. kommer fra ekstern finansiering.

I 2003 fordelte indtægterne sig således:

Program- og kontraktforskning:	ca. 76 mio. kr.
Kommercielle kontrakter	ca. 20 mio. kr.

DMU

Ca. 45% af DMU's omsætning i 2003 på i alt 235 mio. kr. kommer fra ekstern finansiering.

I 2003 fordelte indtægterne sig således:

Program- og kontraktforskning:	ca. 69 mio. kr.
Kommercielle kontrakter:	ca. 43 mio. kr.

KILDE: ÅRSRAPPORTER FRA DMU OG GEUS, 2003

Forskningsprojekt

DMU tjener på vindmøller

DMUs forskningsprojekt om havvindmøllers påvirkning af fugle og havpattedyr er et eksempel på, hvordan et eksternt finansieret projekt kan give vigtig ny viden til forskningsinstitutionerne

Forskerne fra DMU har igenem de sidste fem år holdt øje med fugle og havpattedyr omkring to forsøgs-vindmølleparker, der er placeret i havet. Forsøget er betalt af energiselskaberne Elsam og Energi E2, der indtil videre har lagt i alt 84 millioner kroner på bordet.

"Hvis der ikke havde været de eksterne midler til at finansiere det, så var undersøgelserne ikke blevet lavet, for det havde der ikke været råd til. Men behovet havde jo stadig været der," siger Karsten Laursen. Han er seniorrydgiver ved DMUs afdeling for Vildtbiologi og biodiversitet på Kalø og koordinator for den del af undersøgelsen, der handler om fugle.

Krav til elselskaberne

Millioner af fugle er afhængige af de lavvandede, danske have til at overvinde, yngle og søge føde. Fuglene og deres levesteder beskyttes blandt andet af EU's habitatsdirektiv, og derfor kunne energiselskaberne ikke "bare" få lov til at opstille vindmølleparker på havet, da interessen begyndte at melde sig sidst i halvfemserne. De måtte først få foretaget en undersøgelse af, hvordan det ville indvirke på fuglene.

"Vi skrev en projektundersøgelse, hvor vi definerede hvad problemerne var, og hvordan vi mente, at de kun-

ne undersøges. Der var nedsat et panel af udenlandske eksperter, der så vurderede, om vores bud var godt nok," fortæller Karsten Laursen.

DMU fik opgaven og to forsøgs-vindmølleparker – en ved Blåvands Huk og en syd for Lolland – har siden da været genstand for intense studier.

Forskning på forkant

Den langsigtede planlægning af vindmølleparkerne vil spare Danmark for nogle af de problemer, som man oplever i andre lande som for eksempel England. Her er retten til at udnytte fladvandede havområder blevet solgt til energiselskaber og andre investorer – uden at tage hensyn til områdernes karakter eller de dyr, der lever der.

Fordi Danmark er kommet så tidligt i gang med forskningen, er vi blevet et foregangsland, når det gælder forskning i de miljømæssige effekter af vindmøller. DMU får jævnligt henvendelser, om de vil være med i undersøgelser i udlandet eller oplære udenlandske forskere i at bruge de udviklede metoder.

Værdifuld viden

En rapport, der vurderer havvindmøllernes miljøpåvirkning, skal ligge klar i 2006. For elselskaberne vil rapporten klargøre, hvor og i hvor stort omfang de kan opsætte havvindmøller i de danske farvande. Konklusionerne bliver draget på baggrund af millionvis af data, som forskerne har indsamlet.

"Der er simpelthen dannet så meget viden på baggrund af disse undersøgelser. Vi er kommet op på et niveau, som vi aldrig havde turdet håbe på for fem år siden, når

FOTO: CHRIS ANDERSEN

Forskerne fra DMU registrerer blandt andet, hvordan havvindmøllerne påvirker fuglenes trækruiter, og hvad risikoen er for kollision. En rapport skal ligge klar til elselskaberne, der har betalt for forsøget, i 2006.

det gælder fugle og havpattedyr. Det er til gavn for samfundet generelt, men også for os når vi skal planlægge andre aktiviteter på havet. Der har vi nu en helt anden viden at gå ud fra," siger Karsten Laursen. Efter hans mening er det den viden, der som sidegevinst bliver opbygget i systemet, der gør de eksternt finansierede projekter interessante. Ikke så meget deres bidrag til at få hjulene til at dreje rundt.

"Vi tænker meget på, hvor-

dan vi kan profilere vores forskere ved at udnytte data fra eksternt finansierede projekter til videnskabelige artikler. Vi bruger også de eksternt finansierede projekter til at "købe" videnskabelige medarbejdere fri til at lave et projekt eller skrive en artikel, som de går og brænder for. Det er det, der bærer en forsker og som kan være med til at bringe videnskaben et lille skridt frem," siger Karsten Laursen.

AF NANNA TECKEMEIER

Digitale data

Øje for nye samarbejder

70 mio kroner skal KMS hente årligt. Det gør de blandt andet ved at samarbejde med eksterne partnere

Når man siger Kort- og Matrikelstyrelsen, tænker de fleste på de trykte kort, som kan købes hos boghandlere og på tankstationer. Men dem laver KMS ikke længere. I stedet leverer KMS digitale data, så andre kan tage sig af at lave de færdige kort.

"De trykte kort har altid fyldt meget i både medarbejdernes og omverdens bevidsthed. Men i mange år er det altså ikke der, vi for alvor har haft vores fokus og tjent vores penge," siger Thorben Hansen, der er leder af markedsafdelingen i KMS.

Og penge skal KMS tjene. Godt 70 millioner kroner el-

ler ca. en tredjedel af budgettet er, hvad styrelsen årligt skal hente ved salg af digitale data og tjenesteydelser. For at nå målet arbejder styrelsen hele tiden på at tilpasse sine ydelser til markedets behov.

"Det betyder, at vi hele tiden er nødt til at se fremad og vurdere, hvad det er for nogle behov, som vores kunder og samarbejdspartnere får fremover. Det gør, at vi af og til har nogle diskussioner i huset om, hvordan indsatsen skal prioriteres," siger Thorben Hansen.

Men markedsafdelingen udvikler hele tiden sin egen tilgang til markedet for at sikre, at målene nås. Senest er et partnerprogram med konsulentfirmaer som Carl Bro, Rambøll og Neozone, der leverer it-løsninger, blevet etableret. I alt har KMS har

indgået aftale med omkring 20 udviklingspartnere.

"Vores partnere har et stort netværk blandt potentielle brugere, og de har derfor et godt blik for, hvor KMS' data kan anvendes. På den måde bliver der åbnet nogle muligheder for os, som vi ellers ikke ville have set," siger Thorben Hansen.

Gennem partnerskabet med Rambøll og Neozone har KMS netop etableret et samarbejde med Arbejdstilsynet, der har brug for en it-løsning, så tilsynets konsulenter kan planlægge de virksomhedsbesøg, de skal på i løbet af en dag. KMS leverer data, så Arbejdstilsynet kan se virksomhedernes placering på et kort, mens konsulentfirmaet står for at lave den færdige løsning.

"Udfordringen bliver frem-

over at udbygge vores samarbejder, så KMS' geodata gør nytte i så mange løsninger som muligt. Samtidig skal vi udbygge vores samarbejder med offentlige myndigheder, så de geodata-sæt, vi leverer, hele tiden er så opdaterede som muligt. Begge typer samarbejde er nemlig afgørende for vores succes – også på indtægtssiden," slutter Thorben Hansen.

AF TINE LUND

Hvad er digitale geodata?

KMS leverer f.eks. de data, der gør, at www.rejseplanen.dk kan regne ud, hvor langt der er til det nærmeste stoppested. Geodataene sørger også for, at man kan klikke sig ind og se ruten på et kort.

ChefStafetAF KONTORCHEF SUSANNE HERFELT,
SKOV- OG NATURSTYRELSEN

Tilsammen ved vi meget

Ord, og måden vi bruger dem på, er vores vigtigste arbejdsredskab. Derfor er der god grund til, at Miljøministeriet sætter fokus på kommunikation. Vi skal kunne skrive love og afgørelser, som er til at forstå for folk udenfor ministeriet, og vi skal kunne finde løsninger gennem samtale og samarbejde internt. De fleste opgavers løsning kræver, at vi er flere om det.

Ingen kan vide alt. Det er en banal sandhed, som arbejdsmæssigt har den vigtige konsekvens, at vi er dybt afhængige af hinanden!

Gensidig afhængighed går med fordel hånd i hånd med gensidig respekt: Du ved noget, jeg ved noget – tilsammen ved vi meget. Heraf opstår også tillid til, at vores indsats bliver værdsat. Og det er sjovere at gå på arbejde, når der bliver sat pris på ens arbejde. God kommunikation og dermed godt samarbejde forudsætter en positiv tilgang til omgivelserne.

Min egen erfaring er, at det er meget nemmere at have en positiv indstilling til andres holdninger og synspunkter, når jeg forstår, hvad baggrunden er. Og det er ikke altid, at vi får givet hinanden det fulde billede i en samtale. Vi tror måske, at de andre ved, hvad vi ved, og så forventer vi, at de bruger denne viden. Vi har travlt, og det er hurtigere at undre sig over de andre, fremfor at spørge og lytte. Hvad er problemet? Kan du uddybe? Kan du bruge min viden?

Vidensdeling kræver indsigt i og erkendelse af, at vi er vidt forskellige, tænker vidt forskelligt og modtager information vidt forskelligt. Vi har hver vores model af verden i hovedet, og den er ukendt for andre som udgangspunkt. Det er en af de ting, som vi i kontoret har lært på et fantastisk godt kursus i mundtlig kommunikation hos firmaet "Out of the Box", som også andre kontorer i ministeriet har haft glæde af. Vi er på ingen måde udlærte. Vi begynder på en frisk hver dag og prøver igen! Indenfor kontoret har vi stor glæde af den fælles referenceramme, som kurset har givet, og vi henviser jævnligt til det. F.eks. "at spørge ind", når budskabet ikke er nået frem.

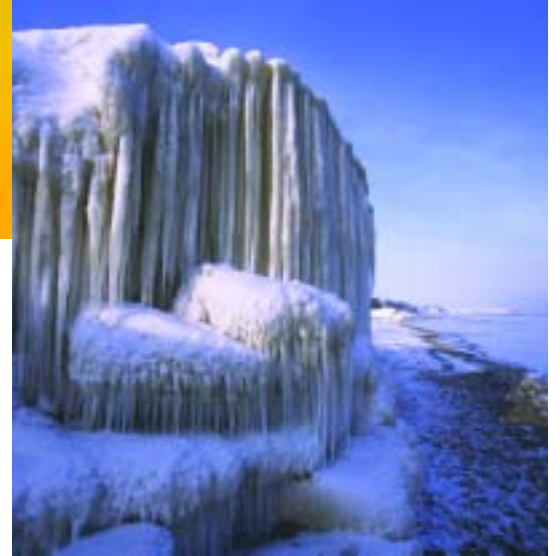
Jeg vil på det varmeste anbefale, at ministeriets efteruddannelse prioriterer denne form for kurser. Ingen er for gammel eller for erfaren til at blive en bedre formidler. Og ingen er – eller bliver – færdiguddannet.

Kurser som dette kan medvirke til, at vi bliver bedre til at forstå og respektere hinanden på tværs af grænser mellem kontorer, mellem styrelser og departement og på tværs af faglig baggrund, når vi skal løse vores faglige opgaver, og det vil i sidste ende komme vores omverden til gode

Jeg giver stafetten videre til Henrik Hagen Olesen fra Center for Koncernforvaltning. Jeg synes, det vil være spændende at høre, hvilke værdier de ønsker skal kendetegne den nye organisation, og hvordan de skaber opbakning til dem.

Service

Billederne her er alle hentet på hjemmesiden, der allerede nu har et alsidigt udvalg af billeder.

Nyt, fælles billedarkiv

Over 2000 billeder kan downloades gratis fra Miljøministeriets nye billedarkiv. Arkivet stræber efter at samle de mange billeder, som bliver taget rundt omkring i ministeriets organisationer, og stille dem til rådighed for hele ministeriet. Alle medarbejdere i Miljøministeriet har lov til at downloade og bruge billederne

gratis til f.eks. hjemmesider eller powerpoint. Har man brug for billederne til tryk, skal man kontakte Frontlinjen, der har billederne liggende i høj opløsning.

Medarbejdere, som regelmæssigt arbejder med billeder, kan blive registrerede brugere. De kan lægge billeder op på hjemmesiden, så an-

tallet af billeder i arkivet kan blive ved med at vokse, og downloade billeder i høj opløsning. Du finder billedarkivet på adressen <http://billedarkiv.mim.dk>. Billederne er inddelt i kategorier, og desuden er der en søgefunktion, så man let kan finde de billeder, man skal bruge.

XNTE

International

Computerhjælp til Laos

35 gratis, danske computere står i dag i Laos, hvor de holder styr på kort og mineralkoncessioner. En seniorforsker fra GEUS og en tidligere departementschef står bag initiativet.

I 2003 blev seniorforsker Peter Appel fra GEUS hyret som konsulent for Verdensbanken. Han skulle finde ud af, hvilke muligheder der var for minedrift i Laos. Som konsekvens er Laos' geologiske undersøgelser (Department of Geology and Mines) i dag indehaver af 35 danske computere, der ellers skulle være skrottet.

Rembrandt til salg

Computerne skal hjælpe Laos med at markedsføre og forvalte sine geologiske ressourcer. Landet byder på store forekomster af guld, kobber, safirer og kalium. Værdifulde råstoffer, som ville være af stor interesse for de store, internationale mineselskaber – hvis de altså vidste, at de var der.

"Forestil dig, at du har en Rembrandt hængende, som du gerne vil sælge. Hvis der ikke er nogen der ved, du har den, så kommer der heller ikke nogen for at købe den. Så jeg forklarede dem, at de var nødt til at lave noget PR-arbejde. Et halvt år senere tog jeg tilbage til Laos sammen med en kollega,

for at lave en hjemmeside om mulighederne for minedrift," siger Peter Appel.

Computerfaciliteterne i Laos' "Department of Geology and Mines" lod meget tilbage at ønske.

"Deres computersituation var håbløs. Nogle af computerne kunne kun køre 10 minutter ad gangen, før de blev overophedede. Andre var bare utrolig langsomme, og det er ikke smart, at det tager en halv eftermiddag at hive et geologisk kort op på skærmen. På én vakkelvoren computer blev alle data om mineralkoncessioner og efterforskning opbevaret. Hvis den brækkede ned, så havde de et problem, for de havde ikke penge til at få den repareret," fortæller Peter Appel. Han besluttede sig for at hjælpe sine laotiske kolleger, og tilbød dem at skaffe 20 gratis, brugte computere. Et tilbud som de selvfølgelig med glæde tog imod.

Leo kom til undsætning

I vores del af verden bliver computere med jævne mellemrum skiftet ud, fordi de er blevet for langsomme i forhold til de nye programmer. Institutioner som GEUS kasserer mange computere på den konto. Men lige på det tidspunkt var der ikke nogen computere i GEUS, der var pensionsmodne, så Peter Appel måtte trække på sit

eget personlige net for at få fat i maskinerne.

"Jeg ringede til vores tidligere departementschef Leo Larsen, som jeg også kender privat. Han har selv arbejdet i u-lande, og var straks meget positiv over for ideen. Han spurgte rundt blandt sine flinke medarbejdere i "Sund og Bælt", om der var udfasede computere på lager. I løbet af kort tid blev der indsamlet ikke mindre end 35 brugte computere – komplet med skærm, tastatur og mus," fortæller Peter Appel.

Computerne blev grundigt gennemtjekket, rensat for software, og

så var de klar til at blive genbrugt.

Glæde i Laos

I starten af september modtog blev de danske computere så sendt af sted til Laos. Her blev de modtaget med stor begejstring, og både det lokale tv og aviser dækkede begivenheden. Transporten, der løb op i 25.000–30.000 kroner, betalte Verdensbanken.

Tyve af computerne skal tages i brug med det samme, mens de resterende femten skal bruges som reservedelslager. På den måde kan computerne køre de næste 5–10 år.

AF NANNA TECKEMEIER

I Laos lever 40 procent under sultegrænsen, selv om deres undergrund er fuld af værdifulde mineraler

Troværdigheden står på spil

Der snakkes om round-tables og tænketanke, hvor der skal tænkes store tanker med vigtige eksterne partnere. Men hvor er ministeriet i debatten om miljøets tilstand og om usikkerhederne på klimaområdet – har vi i virkeligheden brug for vores helt egen tænketank?

Bjørn Lomborg tog med sin bog "Verdens sande tilstand" førersædet i miljødebatten i Danmark i mange år – og mange andre steder i verden. Men hvor var Miljøministeriet?

Det sandfærdige svar er, at Miljøministeriet aldrig har deltaget i debatten på et fagligt grundlag. Der har været tiltag til dette – bl.a. et særnummer af MiljøDanmark i juli 2002 – men de er aldrig blevet rigtig synlige. Der er sikkert mange gode grunde til dette, men det, der står på bundlinjen, er og bliver altså: Miljøministeriet var fraværende.

Faglighed over rampen

Debatten om den globale opvarmning raser også med fuld kraft. TV-meteorolog Søren Jacobsen peger i MiljøDanmarks oktober nummer på de store usikkerheder under overskriften 'Jeg ville nødig være miljøminister'. Mit spørgsmål er: Hvem formidler i dag disse emner til en formentlig ofte forvirret dansk befolkning på et miljøfagligt grundlag, og er det ikke Miljøministeriets opgave? Hvis ikke ministeriet i de store spørgsmål giver det høj prioritet at

formidle, hvor fagligheden – og usikkerhederne – står på en synlig måde, så risikerer det til enhver tid siddende politiske flertals synspunkter på sigt at sammensmelte med, hvad ministeriets faglighed er. Groft sagt kan klimaproblemerne den ene dag være meget alvorlige, den anden dag slet ikke alvorlige. På det samme faglige grundlag. Og en dag vil troværdigheden for alvor stå på spil.

Ministeriets faglighed må vise, hvad der er op og ned – også i de vanskeligste spørgsmål. Vise hvor usikkerhederne er, og hvad fagligheden vurderer. Og så lade andre diskutere dette på livet løs.

Kan ministeriets arbejde med at følge miljøtilstanden i Danmark med indikatorer f.eks. følges op af et forsøg på en mere overordnet faglig tilstandsvurdering, ligesom f.eks. EU's Miljøagentur, FN og OECD har gjort det for Europas og det globale miljø? Bl.a. med brug af pædagogiske trafiklys for udviklinger i grøn, gul og rød retning eller med brug af smileys. Fagligt er Danmarks miljø en mere afgrænset størrelse end f.eks. Europas miljø, og det er derfor muligt.

Faglige diskussioner efterlyses

Og hvorfor diskuterer vi ikke meget mere intenst, hvor grænserne mellem eksakt viden, faglige vurderinger og politiske beslutninger ligger? Og hvordan vi her sikrer i ministeriets struktur, at det er klart, hvor skillelinierne går? Det er jo også det, risikokommunikation handler om, er det ikke? Hvis ikke Miljøministeriet er gode til at sætte skillelinierne, hvem er så?

Det kan nogle gange overraske så lidt de store diskussioner, der rækker ud over dagen og vejen, den aktuelle sag og den næste rapport, fylder i Miljøministeriets hverdag. Derfor også dette budskab i Miljøministeriets fælles medarbejderblad, Megafonen – for hvor fører vi egentlig sådanne diskussioner i dag i ministeriet?

Måske er en af de allervigtigste forudsætninger for, at ministeriets eksterne kommunikation nærmer sig det hverdagsbillede, som de fleste danskere oplever – fx omkring debatter om miljøets tilstand, vejrudsigt og klima og kemikalier og sundhed – at vi faktisk i ministeriet selv begynder at diskutere de store emner.

På tværs af hierarkier, fagkontorer, kasketter og institutioner. Det vi gør, når diskussionerne dukker op, er, at

vi skynder os at putte dem ned i den rigtige kasse, hos det rigtige kontor, i den rigtige institution med den rigtige direktionsadresse. Måske ministeriet i grunden har lige så meget brug for sin helt egen tænketank?

AF KONSULENT OG REDAKTØR AF MILJØDANMARK SØREN JENSEN, DEP

Opfordring til debat

Hvis du har en kommentar til indlægget (max. 2.500 tegn incl. mellemrum) så skriv til megafon@mim.dk

Læser-kommentar

Større fokus på undervisning

Sektorforskerne står over for nye udfordringer indenfor undervisning på universiteterne

Den nye sektorforskningslov forpligter sektorforskningsinstitutionerne til at stille undervisningskraft til rådighed på områder, hvor de besidder en særlig viden, der ikke findes andre steder. Omfanget af undervisningen er ukendt og kommer til at afhænge af universiteternes læseplaner. Kravene til sektorforskernes pædagogiske kvalifikationer er heller ikke afklaret. Men forventningen er, at forskerne kommer til at undervise mere.

Derfor har GEUS netop gennemført et kompetenceudviklingsprojekt med det mål at styrke forskerne indenfor universitetsundervisning og vejledning af studerende.

12 forskere og seniorforskere fra GEUS deltog i projektet, der blev støttet af Statens center for Kvalitets- og Kompetenceudvikling (SCKK) via ELU-fonden og gennemført sammen med Dansk Magisterforenings Efteruddannelse.

Projektet blev indledt med et researchforløb i form af gruppeinterviews, så undervisningen kunne tilpasses den enkelte gruppe.

Herefter var undervisningen opdelt i to moduler. Det første havde som mål at afprøve et forløb, der udvikler deltagerens kompetencer i forhold til at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning. Det andet indeholdt

en selvformuleret opgave om vejledning. Her var målet at udvikle deltagerens kompetencer i at vejlede studerende m. fl. i forbindelse med forskellige typer projekter.

Projektet har på GEUS skabt større generel bevidsthed og synlighed om undervisning og formidling. Deltagerne har fået en række brugbare værktøjer i forbindelse med læreprocesser, undervisningsteknik og struktureret formidling.

Projektet har sat fokus på vejledning af studerende, problemstillinger, spørgeteknik, personlig stil, overblik og bedre analyse af problemer. Inden for sektorforskningen er der et ikke

Seniorforsker Jan Audum Rasmussen og forsker Jeanne Kjær diskuterer undervisningsmetodik

mindst behov for, at vejledningen tager hensyn til deadlines og økonomiske rammer, så de studerende leverer kvalitet til tiden.

Overordnet har projektet i undervisnings- og vejlederkompetence været en succes. Det har nået de opstillede mål: At udvikle en efteruddannelse, der giver deltagerne en kompetenceudvikling indenfor undervisning og vejledning. Succes'en er mest evident ved den omstændighed, at flere på GEUS efterspørger at komme på samme efteruddannelse.

Selv om dette kursusmodul er rettet mod inddragelse af sektorforskningen i den forskningsbaserede undervisning på universiteterne, kan det også bruges i relation til formidling af forskningsresultater til samfundet og erhvervslivet.

Læs mere om projektet på www.geus.dk > Arbejdsområder > Databanker og formidling > Danmark > Rapporter, eller på midtersiderne her i Megafonen.

(Indlægget er forkortet af redaktionen)

AF SENIORFORSKER OG TILLIDSREPRÆSENTANT NIELS E. POULSEN, GEUS

Læser-kommentar

Megafonen glemte KMS' udstykningsager

Jeg har i det seneste nummer af Megafonen læst om journaler i ministeriet. For KMS står der for indgående og udgående post tallene 2.074 henholdsvis 1.634. Mit umiddelbare gæt, når jeg ser disse tal, er, at det drejer sig om journalisering i Cirius. Så langt så godt.

Det der så får mig til at fare i blækket er bemærkningen over skemaet om, at mængden af post afspejler hver institutions størrelse og opgaver.

I KMS er det sådan, at vi har en række produktionsområder – Referencenet, Søkort, Landkort og Matrikel. Det, jeg kender noget til, er omfanget af post i Matrikelområdet. Jeg kan oplyse, at vi på det matrikulære område har journaliseret siden Arilds tid og siden starten af 80'erne på edb i det, vi kalder U-journalen, hvor matrikelnummeret er en af nøglerne i journalen.

Vi har i første halvår modtaget 6.304 nye sager, 420 genoptagne sager og 1.721 indkomne dokumenter i øvrigt. I samme periode har vi i U-journalen registreret 16.021 udgående breve (almindelig post eller email). Når vi – i modsætning til resten af ministeriet – sender flere breve ud end vi modtager, er årsagen, at vi for hver matrikulær ændring, vi godkender,

sender mindst 3 breve til rekvirent, kommune og tinglysningsdommer. Hvis andre myndigheder har været hørt i processen, får de også brev. Herudover har vi i første halvår ekspederet over 2.500 rekviritioner på måloplysninger. Disse rekviritioner modtages primært via vores hjemmeside og registreres i en særlig logbog.

Til slut vil jeg tilføje, at redaktionen til hver en tid er velkommen til at besøge os og få et indblik i det spændende og vigtige arbejde, vi laver.

AF UDSKYKNINGSSCHEF METTE BLOCH, KORT & MATRIKELSTYRELSEN

Megafonen havde i septembernummeret et tema om journalisering. En af artiklerne var en oversigt over antal ind- og udgående post i ministeriets institutioner i en nærmere afgrænset periode. Opgørelsen fra KMS omfattede ikke journaliserede akter i udstykningsager. Det viser sig, at KMS har to journaler – en med udstykningsager, og en med alle andre sager. KMS behandler alle matrikelsager i Danmark, dog med undtagelse af Frederiksberg og Københavns Kommuner.

REDAKTIONEN

Reportage

Miljøministeren fik både en ny onkel og et nyt barn, da Bo Holm Kristensen fra SNS indtog scenen som "onkel Kaj". Velklædt i åbentstående bukser og skæve briller holdt han en barnedåbs-tale for CFK, som han mente, at Connie Hedegaard måtte være mor til, skønt hun hverken var til stede ved undfangelsen eller fødslen.

Johannes på seks måneder var uden tvivl den yngste receptionsgæst, men følte sig tydeligvis ikke det mindste presset af situationen og tiltrak sig næsten lige så meget opmærksomhed som miljøministeren. Mor, Dorte-Pia Ravnsbæk fra CFI, var med som bærer.

Selvfølgelig var der også fødselsdagskage til gæsterne.

Den rare onkel Kaj forærede Connie Hedegaard en æske brikker, hun kunne flytte med. Ti-årige Jens Blichert, der var med mor til reception, kunne ikke tilbageholde sin beundring for ministerens nye legetøj, og udbrød spontant: "Neej, hvor er du heldig." Det kunne hverken mængden eller ministeren stå for, og Jens blev snart den nye ejer af Lego-klodserne.

CFKs eget hyggeband fik fødderne til at slå takt med klassikere som The Lovin' Spoonful's "Daydream". Det er Dirch Zibrandtsen på tangenter, Carsten Møller på bas og Øjvind Borggreen på trommer.

Da onkel Kaj kom forbi

Der var hygge, satire og musik i teltet, da CFK holdt åbningsreception for medarbejdere og samarbejdspartnere

Over 750 mennesker var indbudt til CFKs åbningsreception, der blev holdt den 28. september i et stort telt i gården på Rentemestervej. At dømme efter trængslen ved indgangen var de fleste af dem dukket op. Det ene "Heeej!" efter det andet fløj gennem luften, og snakken gik ivrigt over rødvinsglas og peanuts. Teltet var røgfrit, så små klynger stod på ægte hal-balvis udenfor dugen og røg og snakkede.

Som til en rigtig familiefest var der både taler,

festsang og live-band. Henrik Studsgaard havde rollen som toast-master og indledte talerrækken med at sige, at han håbede, at de mange mennesker var et godt varsel for CFK. Herefter indtog på skift Connie Hedegaard, Jesper Jamborg og Lene Vennits talerstolen, og ønskede centret og dets medarbejdere tillykke med åbningen. Men hvad ville en familiefest være uden en fuld onkel, der holder tale? Heldigvis trådte Connies onkel Kaj, i skikkelse af Bo Holm Kristensen fra Skov- og Na-

turstyrelsen, til og viste, at han både kunne levere en tale og bunde en grøn Tuborg med imponerende håndslag.

Efter talerne blev tre kager af amerikanske proportioner skåret for, og gæsterne kunne mæske sig i marcipan, hindbærskum og søde toner fra scenen, der nu var indtaget af et tremandsband. Mellem fire og fem sivede gæsterne hjemad efter en hyggelig dag på Rentemestervej.

AF NANNA TECKEMEIER

Sport

DHL-stafet 2004

Onsdag d. 8. september var der DHL-stafet i Fælledparken, og fra Miljøministeriet stillede hele 44 hold, altså 220 mennesker, op til at løbe de fem kilometer rundt i parken.

Det hurtigste hold var Connie-effekten fra departementet, der tegnede sig for en 29.-

endeplads i det samlede løb.

I det hele taget var Miljøministeriets løbere meget flot placeret blandt de omkring 2500 andre hold. Vejret var med deltagerne, der før og efter løbeturen kunne slappe af i Miljøministeriets telt. XNTE

Vi er endnu engang draget ud for at spørge helt almindelige medarbejdere om deres helt almindelige mening. Mens efterårsregnen ruskede nye vinde, lagde vi vejen forbi et helt tilfældigt hjørne af ministeriet for at få belyst spørgsmålet der ligger på alles læber:

"Hvad betyder Koncernledelsen for dig?"

Ved en gurglende kaffemaskine mente Jørgen Vås:

"Koncern-hvafformod- er det det der underlige center for ordblinde fodboldfans på Rentemestervej, CFK?"

Med brændvarme kopi-kinder svarede Lotte Snedigsen i forbiarten: **"Jeg synes virkelig, koncernledelsen udviser lederskab og behandler nogen virkelig vægtige emner på deres møder. Er det f.eks. ikke dem der har vedtaget, at alle institutioner i MINISTERIET skal holde julefrokost den 17. december?"**

På vej mod kaminen mødte vi en fremadstormende, som vi desværre ikke fik fat i navnet på, men han mente:

"Koncernledelsen - de kører da bare for vildt med Connieladen."

Godt udmattede af sult spørger vi kantinekøen en sidste gang om hvad koncernledelsen betyder - denne gang - for Lonnie Tastesen: Hun måtte dog tænke adskillige minutter inden hun svarede:

"Koncertledelsen - nej, dem tror jeg ikke jeg har hørt om. Men jeg tror heller ikke beskæftiger os med musik her i MINISTERIET - selv om Connie vist spiller pilates."

Den dybdeborende mikrofonjournalistik måtte derefter vige for karbonader med sovs. Mens vi tygger, opfordrer vi jer læsere til at sende os jeres helt almindelig spørgsmål, som I gerne vil have os til at finde helt almindelige svar på.

[Af satireholdet]

PENGEJAGT af Satireholdet

